

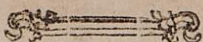

APOLOGIÆ SUMMARIÆ CAPITUM.

CAPUT I. *J*ustæ multorum querelæ ob incon-
sultas catholici cujusdam Jurisconsulti cen-
suras, celeberrimo de imitatione Christi
Anonymo propter doctrinam cum dogmate
catholico prorsus analogam justo licentius
inflictas. Inde natum auctori consilium
opposita Apologia consulendi & famæ viri
Ascetarum præstantissimi, & per latus
ejus perperam laceffitæ catholicæ veritati.
Censoris intentio a malæ fidei suspicione,
aut deliberatæ prolapsionis invidia libe-
ratur. Nil tamen suppetit, quod excu-
sandæ ejus censuræ suffragetur. . . .

Pag.

5

CAP. II. *Ad geminam naturae legem, usum corporalium necessitatum moderantem haud advertisse animum Ascetarum facile Principem, eumque propterea inconvenienter fuisse locutum, ex ejus dictorum pericope perperam arguit Cl. Jctus, praecipui hermeneuticae canonis aut ignarus, aut incurius.*

17

CAP. III. *Ab inconsulta erroris censura vindicatur Ascetae doctrina de hominis impotentia vitandi peccata, ex hujus cum dogmate catholico a praecipuis Ecclesiae Patribus, & Doctoribus tradito, & in Synodo Trid. definito analogia, ac conformitate. Ob solum defectum sufficientis ad hanc analogiam attentionis excusandus catholici Jcti inconsultus error.* . . .

24

CAP. IV. *Haud excusando dogmatis errore laborat Cl. Jcti doctrina de virium naturalium absque medicinali Christi gratia ad legis naturalis observationem, & deviationem peccati sufficientia. Hoc doctrinae caput repullulans Pelagiani erroris surculus est, a S. Augustino, & a Palaestinae, & Africae Episcopis synodaliter damnatus, si ad vitiatam hominis naturam referatur. Ad hanc vero respexisse Cl. Jctum dubitare non fuit subjecta in Anonymum censura. Quod magis elucet ex suis Soliloquiis metricis nuper editis, ubi ab impunita Pelagianae haereseos nota thesim suam vindicaturus, in geminum facti sc. & dogmatis errorem incautus impegit.* . . .

36

CAP.

CAP. V. *Impotentiam non peccandi, et legem Dei servandi SS. Patres derivant ex corruptione naturæ ex Adamo contractæ. Quæ quam enormis sit? ex prædominante in vitia propensione, ceterisque, quas experimur, humanæ vitæ miseriis a S. Augustino descriptis liquet. Hanc corruptionem etiam ethnici Philosophi agnoverunt, sed hujus fontem frustra quæsiverunt. Exinde orta opinionum absurditate ac discrepantia SS. Patres argumentum sumebant pro veritate Religionis christianæ, quæ hujus corruptionis fontem, nempe peccatum originale detexit. Hujus existentiam S. Augustinus contra Pelagianos, etiam seposita Scripturarum auctoritate, ex præsentis vitæ ærumnis, quas ad nativam hominis conditionem referri non posse gentiles Philosophi agnoverunt, recte ostendit.*

51

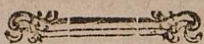
CAP. VI. *Naturales bene operandi vires in natura lapsa non fuisse diminutas, sed integras remansisse, novitia est, & veterum persuasioni contraria quorundam Scholasticorum Theologorum opinio. De hujus divinitate, ac universalitate, vana & falsa quorundam jactantia. Eam potius alii ceu monstrum, & rediviivi Pelagianismi fundamentum haud temere suspiciunt: quia medicinalem Christi gratiam a statu corruptæ naturæ removet, & manifeste repugnat doctrinæ SS. Patrum, Conciliorumque decretis. Horum præposterae interpretationes explosæ. Inde conficitur hominem in statu corruptionis retinuisse qui-*

*dem vires naturales cognoscendis & exe-
quendis virtutum naturalium officiis, seu
juris naturalis obligationibus physice pro-
portionatas; sed tamen admodum imbecil-
les, & ob conjunctam moralem bene agen-
di impotentiam in pluribus inefficaces.* .

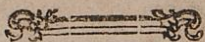
CAP. VII. *Quam cautos nos esse oporteat in
determinandis gratiæ & naturæ viribus.
Discrimen inter vires hominis physicas &
morales, nec non physicam & moralem
agendi impotentiam. Hujus distinctionis
utilitas, & notiones. Impotentia moralis
notio cum populari sermone, & communi
veterum Theologorum loquendi modo con-
sentit. Quæ moraliter impossibilia dicun-
tur eadem nunquam existitura, esto existe-
re absolute possint; eruitur ex S. Scriptu-
ra, ex Synodo Trid. & S. Augustino. Id
ipsum confirmat veterum Theologorum con-
sensus, & obvia in civilibus exempla. Mo-
ralis bene agendi impotentia tollitur sola
motione gratiæ efficacis, quam impedire
nihil potest, quo minus salva hominis liber-
tate suum semper effectum obtineat.* . .

CAP. VIII. *Necessitatem aut impotentiam mo-
ralem optime cum libertate constare osten-
ditur ex SS. Thoma, Bernardo, & præci-
pue ex Augustino. Is quum liberum ar-
bitrium peccato deperditum ait, de illo so-
lum loquitur, quod habuit. Adam in para-
diso, immune a morali necessitate peccandi,
& a morali impotentia bene vivendi. U-
t, amque Adæ posthumis inesse salva arbi-
trii*

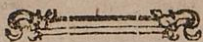
trii libertate docet aperte idem Augustinus, libertatem propterea voluntatis ab ejus potestate discernens, & hanc sola gratia Salvatoris recuperari ostendens. Hoc libertatis, potestatisque discrimen præ oculis semper habendum diligenter monet Richardus Victorinus. Cur istud identidem non observaverit Augustinus? ab æmulis suis excitata de æquilibrio libertatis disputatio suavit. Panditur genuinus sensus illius Augustinianæ phrasæ: quod amplius nos delectat, secundum id operemur, necesse est. Cur demum plerique recentiores Theologi a distinctione necessitatis, ac impotentiae moralis ac physicae in materia de gratia abhorreant, & quam immerito?

CAP. IX. *Ex jam supra proposita circa originalem naturæ depravationem Patrum doctrina manifestior redditur eorum hallucinatio, qui in definiendis liberi arbitrii viribus justo longius progressi sunt. Cl. Fetus hac in re sibi haud satis constans, Illius Thesis claudicat, de qualibet legem Dei servandi potentia eam interpreteris; imo modum loquendi continet a Patribus Africanis in Pelagio damnatum. Genuina demum humanæ infirmitatis notione carent, qui hominem lapsum ad physicam peccata vitandi, & legem naturalem servandi impotentiam redactum esse cum Tourneleyo male contendunt. Horum opinio ex jam stabilitis principiis refutatur.* . . . 109

CAP. X. *Admittenda porro etiam est in homine lapsa potentia physica ad quaslibet tentationes vincendas, si agatur de victoria, quæ præcise ad evitandum peccatum sufficiat. Quæ sententia a Pelagionismi nota liberatur. Tentationes graves potentia morali vinci sine gratia non posse ex solo honestatis naturalis motivo, constans est Ecclesiæ doctrina a SS. Patribus & Conciliis perspicue tradita. Cur quidam Patres victoriam omnium tentationum irrestrictè ex adiutorio Dei repetant? adcuratius explicatur. Prorsus a genuino Patrum sensu aberrant, qui eorum dicta ad solam victoriam vitæ æternæ meritoriam restringunt. Quibus non favent edita a nonnullis infidelibus vel hæreticis profanæ fortitudinis exempla. Quomodo gravis tentatio moralei male agendi necessitatem inducat? perspicue declaratur. Hæc necessitas non tollitur, nisi per gratiam efficacem, quæ facit plus delectare, quod lex præcipit, quam delectet, quod impedit. Hanc gratiam non quidem merito condignitatis, sed tamen precario obtinere, & suppliciter emereri possumus. Hunc in finem studium orationis assiduæ Scriptura, Patresque commendant.*

CAP. XI. *Ex Pelagiani erroris antithesi fitigitur genuinus præsentis controversiæ status, & oppositus orthodoxi dogmatis sensus de morali hominis impotentia servandi legem Dei naturalem, & peccata vitandi per solas naturæ vires sine medicinali gratia*

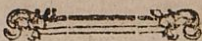

tia Christi determinatur. Praemissa notitia de divina circa reparationem humani generis œconomia secundum tripartitam temporum, statuumque distributionem a S. Augustino compendio traditam, sed ab Apostolo uberius explanatam, perspicue ostenditur, præsentem doctrinae articulum illis accensendum esse, qui nobis per immediatam revelationem ex Scripturis innotescunt; atque adeo etiam ante expressam Ecclesie determinationem divinæ fidei assensum a nobis exigunt. Vindictæ S. Pauli adversus blasphemias insanientium quorundam sæculi nostri criticorum censuras, execrandasque apostolicæ illius doctrinae cavillationes.

CAP. XII. *Ejusdem doctrinae veritas in divinæ traditionis auctoritate fundatur. Cujus testes sunt SS. Patres, & Concilia adversus Pelagium habita, a Sede Apostolica approbata, totoque terrarum orbe recepta. Hanc veritatem confirmat constans Ecclesie consensus quoad doctrinam de morali hominis impotentia vincendi omnes hujus vitæ tentationes, divinique auxilii ad eas superandas necessitate; cujus doctrinae necessarium corollarium est articulus, de quo in præsens agitur, a Synodo Tridentina ex eodem principio verbis formaliter æquivalentibus definitus. Hunc porro Ecclesia ipso quoque facto comprobatur per preces publicas ab ea ordinatas, atque præscriptas.*

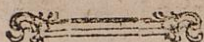
CAP. XIII. *Confirmando huic doctrinae articulo accedit argumentum ex quorundam præceptorum Juris naturalis gravi difficultate solis naturæ viribus nunquam superanda. Hæc inter pertinent præcepta: de non concupiscendo: de dilectione inimicorum: & præcipue de diligendo Deo super omnia, ut auctore naturæ. Hoc cumprimis ob nimiam ad bona privata adhesionem sine gratia impleri potentia naturali non posse docent SS. Bernardus, & Thomas, ante hos vero Concilii Arausicani Patres; novissime autem Synodus Tridentina definiens: sine gratia Deum diligere non posse sicut oportet. Deum diligere sicut oportet, quum ut auctor naturæ super omnia diligitur; ex primo Symboli apostolici articulo, & ex S. Augustino ostenditur. Hanc Dei dilectionem in presenti statu proxime, vel remote ad justificationem hominem disponere ex præmissis quibusdam consecrariis conficitur. Inde instauratur argumentum ex Synodo Arausicana & Tridentina de promptum.*

CAP. XIV. *Occurritur nonnullis exceptionibus contra hactenus stabilitam Ecclesiæ doctrinam. Exceptio 1) qua obtenditur allata hucusque auctoritatis & rationis argumenta interpretanda esse de impotentia naturæ ad servanda omnia naturalis æque, ac supernaturalis ordinis præcepta; vel ad ea observanda quoad modum simul, non autem quoad solam substantiam. His vanis effugiis via præcluditur; quibus non favet*

favet textus Apostoli ad Rom. 2. de quibuslibet infidelibus naturaliter ea, quæ legibus sunt, facientibus intelligatur. Exceptio 2) ex contraria veterum Scholasticorum opinione diluitur. Ab hac vindicatur S. Thomas. Reliquorum Scholasticorum auctoritas elevatur, præcipue ex opposita communi ceterorum Theologorum doctrina.

CAP. XV. *Exceptio 3) ex Theologorum circa determinandam præsentis dogmatis qualitatem dissensione, & præterita immediatæ revelationis incertitudine, in ordine ad præsentem doctrinæ articulum a veritatibus fide divina credendis eximendum. Hujus occasione plura, eaque singularia notantur ad rectam veritatum fidei notionem scitu eo magis necessaria, quo pluribus fors incomperta, uti: de vario fidei veritatum genere — de certitudine revelationis definiendis fidei veritatibus prærequisita; — de duplici genere articulorum fidei: — de discrimine inter fidei articulum, & ejus definitionem: — de Veroniana fidei catholicæ regula. Inde demum conficitur præsens doctrinæ caput veritatibus fidei catholicæ accensendum esse. Cui nihil officit memorata Theologorum dissensio. Horum potius unanimis in agnoscenda hujus dogmatis veritate consensus oppositam *Œcti Thesim* manifesti erroris convincit, & in censurandis orthodoxæ doctrinæ assertoribus nimiam arguit dictatoriæ auctoritatis licen-*

licentium, eique demum palinodia canendæ necessitatem imponit. 193

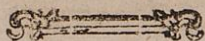
CAP. XVI. *Evertitur demum exceptio singularis ex pervulgato, sed a pluribus male intellecto axioma theologico: facienti quod est in se, Deus non denegat gratiam. Hujus abusus pro adstruenda quorundam infidelium salute etiam apud Scriptores catholicos hodie nimium invalescens, Cui viam sternit publico exposita Cl. Fcti doctrina. Sicut et falsa, atque ab Ecclesia rejecta quorundam Scholasticorum, nunc vero apud Scriptores protestanticos nimis prævalens sententia de naturali quadam & inferioris ordinis beatitudine parvulis sine baptismo decedentibus, & nonnullis etiam infidelibus adultis reservata. Refellitur erroneus prædicti axiomatis sensus. Nec non recens adinventum inter Christum & Patrem initæ legis pactitiæ commentum. Cui minime favet S. Chrysostomus & S. Augustinus. SS. Thomas, & Franciscus de Sales a Leibnitzio & Marmontelio in sui erroris patrocinium perpetram vocati vindicantur.* 207

CAP. XVII. *Ex acerbioribus, Sedis Apostolicæ silentio probatis, celebriorum Theologorum censuris adversus invalescentem præfati axiomatis abusum, exploditur insignis impudentia Leonardi Lessii, spurium illius sensum Ecclesiæ universæ arrogantis. Ex quo catholicum dogma gratiæ gratuitæ in discrimen adduci; nec non gratiam Dei nature*

turæ operibus præveniri, & secundum ea certissime dispensari necessario consequitur; id quod pridem Ecclesia in Semipelagianis damnavit. Opportunæ quædam Regule pro Patribus, qui ante ortam Pelagii hæresim liberius locuti sunt, ab erroris circa gratiam imputatione secure vindicandis, recteque intelligendis accommodatæ. Diluitur argumentum ex Ecclesiæ silentio circa quæstionem facti dogmatici petitum. S. Augustini auctoritas in quæstionibus de gratia pro regula decisionum ab Ecclesia commendata.

CAP. XVIII. *Gratia ad omne peccatum per legis naturalis observationem morali potentia devitandum necessaria est: 1) gratia sanctificans, qua destitutus peccator nondum penitens diu sine novo gravi peccato vivere morali potentia nequit. Sed præterea 2) necessarium est gratiæ actualis auxilium. Et istud quidem 3) efficax, quod Augustino est adiutorium illud medicinæ Salvatoris, consistens in inspiratione delectationis, qua fit, ut cognita sancto amore faciamus, cujus ope vincatur delectatio peccati per collatas vires efficacissimas voluntati. Refellitur objectio ex propositione prima inter quinque ab Innocentio Pp. X. damnatas. Neque propterea consequitur, gratiam inefficacem, seu in sensu Theologico sufficientem futuram inutilem. Hujus quam plurima commoda recensentur, & quantum gratiæ sufficientes ad efficaces disponant? uberius declaratur.*

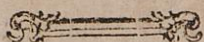

CAP. XIX. *Ut justus morali potentia per longius tempus omnia venialia peccata, etiam ea, quæ ex semiplena inadvertentia, & infirmitate subrepunt, evitare possit; necessaria sunt extraordinaria gratiæ auxilia, quæ an, excepta B. Virgine, alicui mortalium hactenus obvenerint? definiri certo nequit. Demonstratur Thesis ex S. Scripturæ, SS. Patrum, Conciliorumque auctoritate. Quamdiu justus sine peccato veniali esse non possit? ex oratione dominica, ex Tridentino, & SS. Patrum loquendi modo determinatur. Objectio ex S. Augustino deprompta elevatur. Cur justus in hac vita cum ordinariis gratiæ auxiliis non devitet omne peccatum, cum illud devitare physica potentia possit? ratio repetenda ex commutatione, & fragilitate voluntatis humanæ. Plura scitu digna de signis proficientis animæ, de perfectione propria præsentis vitæ, deque justitiæ plenitudine, ad quam in hac vita conitendum per operationem justitiæ. Halucinatio Tournelyi negantis existere præceptum omnia venialia peccata devitandi refellitur. Demum Cl. F. Ctum communem cum Pelagio causam fecisse ex Pelagiana fidei formula demonstratur. 257*

CAP. XX. *Proprium naturæ bonum non adeo usque per peccatum in homine depravatum esse, nullæ ut in eo vires relictæ sint ad bonum aliquod morale agendum, malumve vitandum; SS. Patrum evincit auctoritas. Quod confirmatur ex SS. Chry-*
sosto-

Iustomo, Hieronymo, & Augustino, exemplis ethnicorum Philosophorum, veterumque Romanorum factis. Horum tamen virtutibus plerumque vitium aliquod inerat, saltem ex admissione pravi finis. Quae in re profani quoque Scriptores consentiunt. Virtutes igitur, quas in hominibus vera fide destitutis Patres laudant, non erant naturales virtutum habitus; sed laudabiles virtutum actus ex naturæ bono manantes. Fidelium etiam opera ex officio bona philautiæ vitio, vanæque laudis fumo, frequentius inquinari communis Patrum doctrina. Inde ad veri boni, veræque virtutis opus gratiam exigunt, qua mediante opera nostra ad finem ultimum supernaturalem referantur. Quædam circa hoc thema a S. Augustino duriuscule dicta emolliuntur; quædam cum doctrina ab eodem alibi tradita conciliantur.

CAP. XXI. *Aliæ difficiñores Augustini phrasæ illustratæ; uti: neminem de suo habere nisi mendacium & peccatum: — liberum arbitrium non nisi ad peccandum valere: — prorsus, si defuerit gratia, nihil boni agere hominem posse. Cum Synodus Diospolitana, alique Patres gratiam ad singulos actus dari definiunt; actiones moraliter tantum, & solo officio bonas non complecti, sed ad actus salutare restringendam esse eorum doctrinam, ex rerum adjunctis demonstratur. Demum S. Hieronymi, & nonnullorum Romanor. Pontificum de eodem*

*dem argumento dicta quam accuratissime
explicantur.* 294

CAP. XXII. *Proximis duobus capitibus expo-
sitam SS. Patrum doctrinam Juri divino
credendorum & agendorum consonam esse,
subjuncto triplici paradigmate ostenditur.
Ex horum singulis corollaria deducuntur
ad promovendam Christianam morum disci-
plinam, ad commendandum frequens ne-
cessariæ orationis studium, nec non ad sa-
lutarem operum praxim recte & cum fru-
ctu instituendam, eamque adversus perni-
ciosa quædam laxioris morales principia
firmandam commodum attinentia. . . .* 380

